

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta (HE 240/2020 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Inkeri Lilleberg, työ- ja elinkeinoministeriö
- teollisuusneuvos Pekka Grönlund, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtava asiantuntija Maiju Seppälä, Energiavirasto
- toimialapäällikkö Tage Fredriksson, Bioenergia ry
- asiantuntija Mari Nasser, Energiateollisuus ry
- energia- ja ilmastopäällikkö Ahti Fagerblom, Metsäteollisuus ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Luontopaneeli
- Suomen ilmastopaneeli
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annettua lakia siten, että tuotantotukijärjestelmä suljettaisiin jatkossa metsähakevoimaloiden osalta.

Lakiehdotuksen mukaan metsähakevoimalan hyväksymistä tuotantotukijärjestelmään ei voisi hakea enää 15.3.2021 jälkeen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Valiokunnan mietintö TaVM 1/2021 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksen tavoitteena on sulkea tuotantotukijärjestelmä metsähakevoimaloiden osalta. Tämä toteutettaisiin muuttamalla uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain (tuotantotukilaki) 14 §:ää.

Tuotantotukijärjestelmän tarkoituksena on lisätä uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantokapasiteettia ja parantaa uusiutuvan energian kilpailukykyä fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna. Metsähakkeen tukemisen tavoitteena on ollut kattaa metsähakkeesta ja turpeesta tuotetun sähkön tuotantokustannusten erotusta niin, että turpeen sijasta käytettäisiin metsähaketta. Tukijärjestelmä on rakennettu siten, että tuen määrään vaikuttavat turpeen verotaso ja päästöoikeuden hinta. Käytännössä järjestelmä on taannut metsähakkeelle tukea tilanteissa, joissa päästöoikeuksien hinta on ollut alhainen. Järjestelmän merkitys on vähentynyt ja metsähakesähkölle maksettavan tuen määrä on laskenut päästöoikeuden hinnan ja turpeen verotason noustessa.

Tukijärjestelmä on notifioitu komissiolle EU:n valtioneuvoston edellyttämällä tavalla, ja järjestelmä on hyväksytty yhteismarkkinoille soveltuvaksi 22 päivänä maaliskuuta 2011. Suomi on vahvistanut ilmoittavansa toimenpiteen komissiolle uudelleen viimeistään kymmenen vuoden kuluttua komission hyväksynnästä. Jos uusien voimaloiden hyväksymistä järjestelmään haluttaisiin jatkaa, tukijärjestelmä tulisi notifioida komissiolle viimeistään 22 päivänä maaliskuuta 2021. Järjestelmän piiriin on vuosina 2011—2020 hyväksytty yhteensä 54 voimalaa, joista viimeisin lokakuussa 2020. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella ei ole tiedossa, että järjestelmään olisi enää hakeutumassa uusia voimaloita.

Ehdotuksella suljettaisiin tuotantotukijärjestelmä uusien voimaloiden osalta niin, että metsähakevoimalan hyväksyminen tuotantotukijärjestelmän piiriin edellyttäisi, että sähkön tuottaja jättäisi hyväksymishakemuksen viimeistään 15 päivänä maaliskuuta 2021. Ehdotetulla sulkemisella ei olisi kuitenkaan vaikutusta niiden metsähakevoimaloiden tukeen, jotka on jo hyväksytty tai hyväksytään tukijärjestelmään määräaikaan mennessä jätetyn hakemuksen perusteella. Järjestelmän mukaisia tukia voisi saada enintään 12 vuoden ajan, joten viimeiset mahdolliset tuet järjestelmästä maksettaisiin vuonna 2033. Tukijärjestelmän sulkemisen taloudelliset vaikutukset on arvioitu joka tapauksessa vähäisiksi, koska edellä kuvatun tukijärjestelmän rakenteen ja päästöoikeuksien hintakehityksen vuoksi tukitaso on ollut viime vuosina hyvin alhainen eikä tukia ole useana tariffijaksona maksettu lainkaan. Tukijärjestelmän sulkemista voidaan pitää perusteltuna myös metsäbiomassan rajallisuuden ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta.

Talousvaliokunta yhtyy hallituksen esityksen lähtökohdانا olevaan arvioon siitä, että metsähakkeen tukijärjestelmälle ei enää nykytilanteessa ole tarvetta. Tukijärjestelmiä on jatkossa yleisesti perusteltua suunnata uusien energiateknologioiden investointi- ja demonstraatiohankkeisiin kypsien teknologioiden tuotannon tukemisen sijasta. Järjestelmän sulkeminen tulee ajoittaa niin, että tukijärjestelmän notifikaatio on vielä voimassa. Talousvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta perusteltuna ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunnan mietintö TaVM 1/2021 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 240/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 5.2.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Joakim Strand r
jäsen Hussein al-Tae sd
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väättäin sd
varajäsen Kai Mykkänen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen